

OPINIE

Energievraag

Energie Nederland, jaargang 10, nr. 1 • dinsdag 16 januari 2007

7

Gert Zijl (NMa) positief over oprichting Europese regulator energiemarkt
"Toezichthouder bepleit wel beperking tot internationale taken" (Pagina 3)

Een rustige jaarwisseling

Het is een rustige jaarwisseling geworden. Dreigende nieuwe gasconflicten tussen Rusland en zijn buurlanden, die ook de leveringszekerheid in Europa zouden kunnen bedreigen, zijn uitgebleven. Maar inmiddels is over olie wel een hooglopende ruzie ontstaan.

Even leek het er op dat we een herhaling kregen van vorig jaar met Rusland en gas in een prominente hoofdrol. Echter, nog vóór de kerst werd de onenigheid tussen de Russische en buitenlandse partners over het Sachalin II-probleem opgelost. De planning van deze overeenkomst was perfect. Journalisten konden nog net voor het kerstrees enige kritische beschouwingen over de overeenkomst tussen Gazprom, Shell en de Japanse partners afvuren, maar eenmaal thuis onder de boom verloor Sachalin snel de aandacht.

Strubbelingen

De dood van Turkmenbasi, de president van Turkmenistan, op 23 december deed menigen in de energiewereld even de adem inhouden, maar met de aankondiging van

Door
Coby van der
Linde

nieuwe verkiezingen op 11 februari 2007 lijkt de rust voorlopig weer-gekeerd. Ook hier bleven strubbelingen op de energiemarkt in die regio uit.

Zelfs de dreigende stopzetting van gasleveranties aan Wit-Rusland onderbrak het lange reces niet. Te elfder ure werden bedrijven en overheden het eens over een nieuwe gasprijs en werden ook de door-

voerrechten geregeld. Inmiddels was ook nog gezorgd dat Georgië deze winter wel Russisch gas zou ontvangen door een overeenkomst te sluiten voor drie maanden, zodat andere opties voor leveranties uitgewerkt konden worden.

Krappe aanvoer

Rusland en Gazprom hadden zich deze keer beter voorbereid dan vorig jaar, zeker in de communicatie over de mogelijke gevolgen van het conflict. Er werd gewezen op de extra gasopslag in West-Europa en de mogelijkheid om van daaruit eventuele tekorten op te vangen. Een ander belangrijk verschil was dat Gazprom en de Russische regering uiteindelijk op oudjaar genoeg konden nemen met een geleidelijke stijging van de gasprijs tot internationale marktniveaus. Gazprom wordt voor de helft aandeelhouder in het Wit-Russische gastransportbedrijf, waarmee aan een belangrijk verlangen van Rusland en Gazprom werd tegemoet gekomen om zeggenschap te verwerven op de belangrijke route.

Gewaarschuwd

De zeer zachte kerst in Europa had toch al de zorgen vermindert over de gevolgen van een conflict, terwijl Gazprom door de zachte winter in grote delen van Rusland ook in het binnenland weinig zorgen heeft. In oktober had het bedrijf immers nog de Russische consumenten gewaarschuwd voor mogelijke binnenlandse tekorten omdat

bij een krappe aanvoer van gas in vergelijking met de vraag de voorkeur zou worden gegeven aan de Europese consument. Alles wees er op dat de tafereel van vorig jaar geen vervolg kregen. De gasovereenkomst op oudejaarsdag werd door iedereen met een zucht van verlichting begroet.

Echter, in de energiewereld is rust een relatief begrip en duurt nooit lang.

De Russen hoopten dat de jaarwisseling niet alleen volgens de Gregoriaanse maar ook volgens de Juliaanse kalender goed zou verlopen. Dat was kennelijk te veel gevraagd. Verliep de discussie met Wit-Rusland over gas van een leien dakje, het conflict over olie is inmiddels hoog opgeblazen. Wit-Rusland importeert meer olie uit Rusland dan het kan consumeren en herexporteert deze olie, ongetwijfeld voor een hogere prijs, naar derde landen. Rusland wilde graag meedelen in deze lucratieve handel maar kon niet tot een bevredigend vergelijk komen.

Vanaf 2 januari escaleerde het olieconflict in heffingen over en weer. Vervolgens beschuldigde het Russische staatsoliepijpleidingbedrijf Transneft, dat 79.000 ton olie bestemd voor de EU (raffinaderijen in het oosten van Duitsland en Polen) uit de Vriendschapspijpleiding getapt was door Wit-Rusland, waarna op 7 januari de pijpleiding geheel werd gesloten. Transneft heeft kennelijk de fakkel van Gazprom moeten overnemen in het uitonderhandelen van commerciële tarieven en voorwaarden van leveranties en doorvoer. Vooralsnog

veroorzaakt het een sterk gevoel van déjà vu.

Ernstiger

De effecten van de, naar we mogen aannemen tijdelijke, onderbreking van de leveranties door de Vriendschapspijpleiding, zullen beperkt zijn voor de EU. Maar voor de lokale markt in vooral Polen en het oosten van Duitsland kunnen ze ernstiger zijn. Olie is weliswaar op korte termijn op de wereldmarkt te koop, en recentelijk ook wat goedkoper geworden, maar de kosten door het ontbreken van de juiste infrastructuur zullen toch hoger zijn dan de Russische aanvoer.

Niet blij

Het feit dat wederom vooral Polen wordt getroffen door problemen over energiedoover van Rusland naar de EU zal het Duitse voorzitterschap niet blij maken. De Polen zullen zich gesterkt voelen in hun opvattingen over de afhankelijkheid van Russische energieleveranties terwijl Duitsland zal proberen te betogen dat de Europese voorzieningszekerheid zonder Rusland niet mogelijk is.

De onzekerheid die wordt gecreëerd door de doorvoerlanden is zowel voor Rusland als voor de EU een probleem. Wellicht dat een gezamenlijke aanpak dergelijke problemen van voorziening- en vraagzekerheid een mooie uitdaging is voor het Duitse EU voorzitterschap om het nieuwe jaar mee te beginnen.

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energietaak. ■

POLITIEKE AGENDA

16, 17 of 18 januari 2007 Plenaire vergadering: Wet informatieverplichtingen ondergrondse netten;

24 januari Commissie van de Tweede Kamer voor VROM: besloten bijeenkomst Duurzaamheidspakket in verband met Convenant Kerncentrale Borssele;

15 februari Commissie van de Tweede Kamer voor Economische Zaken: Algemeen Overleg over de voortgangsrapportage Industriebrief

De keukentafel

De dagelijkse keukentafelconferentie had iets licht euforisch met de jaarafrekening van het energiebedrijf triomfantelijk uitgesteld tegen de vers geopende fles Merlot 2006 van Albert Heijn.

Tweehonderdzevenenzeventig euro en achttien eurocenten zouden ons binnen dertig dagen worden terugbetaald. Niet geringe zelfvoldaanheid dus met ons voorbeeldig consumptief gedrag, zij het met een beetje hulp van Al Gore's smeltende ijskappen.

Ook vielen enkele kwinkslagen zoals de vraag of de tot Customer Care Center gepimpte afdeling boekhouding wellicht vergeten was de managementbonussen te verdisconteren en ons alsnog een naheffing voor de beoogde winstgevendheid van de leverancier te wachten stond.

Maar, vertrouwend op de wakkere waakhonden van de DTe, een contante terugstorting is toch wel andere koek dan de aanbiedingen in natura van weleer: energieslurpende apparatuur of een verwenweekende voor twee in een relaxoord waar – zo weten we inmiddels – de kans groot is dat je in het anti-rimpelmodderbad stuit op de heren Bos, Balkenende en Rouvoet.

Ook Shell-directeur Rein Willems, wonend in een met polystyreen geïsoleerd huis vol spaarlampen, zal vast geld terugkrijgen. Hij is één van de tachtig bestuurders uit het Nederlandse bedrijfsleven die op persoonlijke titel alle deelnemers aan het kabinetsformatiecircus oproepen om natuur- en milieubeleid hoger op de politieke agenda te zetten: "Met visie, daadkrachtig beleid en duidelijkheid wie deze portefeuille beheert."

Uiteraard werd deze oproep vanuit het alhier per definitie suspecte bedrijfsleven door het grote leger azijn-pissers waar ons landje zo rijk aan is met de nodige scepsis ontvangen. "Typisch Nederlands", zei Willems in NRC Handelsblad van 4 januari en deelde later: "De politiek wordt beheerst door emoties. Het beleid wisselt daardoor vaak."

Hij is – zeker naar Nederlandse maatstaven – te beschaafd, te welopgevoed en te integer om het woord 'emoties' te vervangen door zoiets als 'vilein opportunisme'.

Want wat is het in de verkiezingscampagne gratis en gratuit meeliften van de premier aller Nederlanders op het karretje van Tony Blair's klimaatrapport anders dan schaamteloos opportunisme?

Terwijl hoegenaamd alle politieke partijen het qua milieu tijdens de verkiezingscampagne volstrekt lieten afweten – behalve 'us Femke' – moest Balkenende opeens meetertieren op

het wereldtoneel: stuitend.

Het was overigens de Engelse minister van Financiën die het initiatief nam om Sir Nicholas Stern te verzoeken de harde 'economics' van klimaatverandering te onderzoeken. Gordon Brown: Schot, opgevoed met de paplepel gevuld met het Anglo-Saxische pragmatisme, zo kenmerkend voor de echte grote politieke en economische denkers, van Adam Smith via Ricardo tot Keynes.

Als geen ander beseft hij dat uitsluitend platvloerse feiten en dreigingen de zogenaamde wereldleiders wakker kunnen schudden: de heilig verklaarde vrije markt lost het niet op en als wij niet per ommekeer in het klimaat investeren, dan bedraagt de rekening straks tussen de 5 en 20 procent van het Bruto Nationaal Product en honderden miljoenen vluchtelingen aan onze marmeren poorten.

In de Verenigde Staten – de grootste vervuiler – is men nog steeds bezig

Door
Wouter Knapper

met de vraag 'of' er wel sprake is van zoiets als klimaatverandering. Het idee dat er ingrijpende en kostbare maatregelen genomen moeten worden beschouwt men als een perfide complot van Europeanen – allen vuige socialisten – om de Great American Way of Life te ondermijnen.

Een opinieonderzoek van Novartis, uitgevoerd in opdracht van het Franse nieuwsstation France 24, meldt dat in de VS terrorisme het hoogste scoort als *global threat* (50 procent), met milieu en religieus fanatisme op een gedeelde tweede plaats (30 procent). In Europa daarentegen ziet tussen de 40-55 procent de opwarming van de aarde als grootste bedreiging op wereldschaal die de ondervraagde personen ook zelf treft: Frankrijk, Duitsland, Italië, Engeland.

Deze cijfers, plus de prognose van het Britse Meteorological Office, dat voor 2007 een verdere verhoging van de temperatuur verwacht, stonden op 6 januari op de voorpagina van de International Herald Tribune, waar wij het hier moesten doen met wat gemonkel uit Beetsterzwaag.

Het blijft behelpen aan de keukentafel.

Wouter Knapper is econoom, marketingadviseur en publicist.

ENERGIE Nederland

Energie Nederland is een drieweekelijkse uitgave van EnergieNed Federatie van Energiebedrijven in Nederland. Energie Nederland verschaft nieuws, achtergronden en opinies uit de wereld van energie en aanverwante bedrijfstakken.

Redactieadres
EnergieNed, Utrechtseweg 310, 6812 AR Arnhem
Tel. 026-396 9411. Fax: 026-389 2122.
E-mail: fst@energiened.nl

Hoofredactie
Frank Munnichs

Bladmanagement & eindredactie
PACT Mediaproducties BV, Den Haag

Redactie
Noud Köper, Alexander Mante, Peter van Mastrigt

Correspondenten
Jan van Etten (Parijs), Jan van Hoof (Frankfurt), Frank Kools (New York), Jolanda van Mannekes (Barcelona), Jan Schils (Brussel), Arjan Schippers (Londen), Maarten Veeger (Milaan), Wim Verseput (Kopenhagen)

Lay-out & opmaak
InnoVisie bv, Rotterdam

Druk & Distributie
Senefelder Misset Grafisch bedrijf bv, Doetinchem

Abonnementen
Energie Nederland wordt kosteloos toegezonden aan personen in dienst van bedrijven die lid zijn van EnergieNed, in dienst van de overheid of hoger onderwijsinstelling en aan openbare bibliotheken. Overige geïnteresseerden kunnen zich abonneren. Een jaarabonnement kost € 99,-; losse nummers € 6,50. Alle bedragen zijn inclusief BTW. Abonnementengelden worden namens EnergieNed geïnd door Abonnementenland, Heemskerk.

Opzeggingen - uitsluitend schriftelijk - twee maanden vóór ingang van het nieuwe kalenderjaar aan: EnergieNed Informatiecentrum, Postbus 9042, 6800 GD Arnhem

Advertentie-exploitatie
Kim Uijting,
PSH, Kronenburgsingel 515, 6831 GM Arnhem
Postbus 30095, 6803 AB Arnhem
t 026 750 18 62, f 026 750 18 02
e kim.ujting@psh.rsdb.nl

Overname van artikelen uitsluitend toegestaan na toestemming van de hoofdredactie.
ISSN 1388-378x

Abonnement op

ENERGIE Nederland

Vul de bon volledig in en stuur zonder postzegel naar:
EnergieNed, Informatiecentrum, Antwoordnummer 2118, 6800 WR Arnhem

- Ik abonneer mij op *Energie Nederland*
Een abonnement kost € 99,- incl. 6% BTW
- Ik verzoek om kosteloze toezending van *Energie Nederland*, omdat ik werk bij:
- een bedrijf dat lid is van EnergieNed
- de overheid
- een hoger onderwijsinstelling

Titel(s)		
Voorletters en naam		M / V
Functie		
Telefoonnummer		
E-mail		
Naam organisatie/bedrijf		
Afdeling		
Postadres*		
Postcode/woonplaats		
Aard van het bedrijf		
* Tevens factuuradres.		
Ik ontvang <i>Energie Nederland</i> graag op onderstaand privé-adres**		
Adres		
Postcode/woonplaats		
** Bij ontvangst op privé-adres ook altijd de gegevens bedrijf, incl. postadres, invullen.		
Datum	Ordernr.	BTW-nr.
Handtekening		

16-01-2007